

Een memorandum voor Roeselare

Lokale verkiezingen zondag 14 oktober 2018

Natuurpunt Mandelstreek maakt er een traditie van om bij elke lokale verkiezing het Roeselaarse natuur- en milieubeleid van de voorbije 6 jaar te evalueren. Op basis van deze evaluatie en rekening houdend met de laatste evoluties op vlak van natuur en milieu, stelt NP Mandelstreek dan een memorandum op. Daarin vind je de punten die volgens ons prioritair zijn voor de volgende beleidsplough. We verstuurd dit memorandum naar alle politieke partijen in Roeselare. Ze waren allemaal zo sympathiek om een vriendelijk bedankwoordje terug te sturen, meestal begeleid door een standaardzinnetje als *“Wij zullen de waardevolle inhoud van dit document met de nodige aandacht behandelen”*. Eén politieke partij heeft ons ook effectief uitgenodigd om dit memorandum toe te lichten. De bescherming van biodiversiteit, erfgoed, milieukwaliteit en open ruimte vraagt, door de steeds groter wordende uitdagingen en niet in het minst door het opwarmende klimaat, naar een meer geïntegreerde aanpak. Lees dit memorandum dan ook op deze manier en zie het verband tussen deze 30 verschillende, maar nauw verweven actiepunten.

A. Klimaat

We stellen vast dat de opwarming van het klimaat het Gewestplan (1), het Algemeen Plan van Aanleg (2) en het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (3) onder druk zet. Langdurige droogte en hittegolven, waarvan je de effecten in een stedelijke omgeving met weinig groen nog eens zo hard voelt, worden gevolgd door intense buien, die in een mum van tijd een ongeziene hoeveelheid water laten neerplenszen. Deze nieuwe realiteit maakt heel wat onderdelen van deze plannen irrelevant. We stoppen best even met het ontwikkelen van alle industrie- en woongebieden tot de impact van de klimaatproblematiek op de stad grondig geanalyseerd is, zodat de plannen bijgestuurd kunnen worden. Zo liggen heel wat nog te bebouwen gronden in overstromingsgebied. Wat doe je daar mee? De klassieke ‘oplossing’ is dan om pompen te installeren, maar naar waar pomp je al dat water in een stad die in een kom ligt, omgeven door heuvels?

1. Alle nog bestaande natuurlijke waterbuffers binnen en buiten de ring, zoals beekvalleien, worden integraal (!) behouden en ruimtelijk vastgelegd in een RUP (4).
2. De bestaande waterbuffers worden ingericht in functie van meer biodiversiteit en een betere waterbeheersing.

De vallei van de Babilliebeek binnen de ring: een natuurlijke waterbuffer van 6 ha, nu nog woonuitbreidingsgebied.

3. Alle verkavelingen, of ze nu al gedeeltelijk in uitvoering zijn of nog in de pijplijn zitten, worden grondig geanalyseerd in functie van de laatste inzichten omtrent aanpassing aan de klimaatverandering, bouwwijze en ruimtegebruik. Vlaams Bouwmeester Leo Van Broeck heeft alvast heel wat prikkelende ideeën in de aanbieding (5).

Inbreiding in Krottegem, omgeving spoortalud. Waar blijft het recreatief- en speelgroen?

4. Elke inbreiding met meerverdiepingswoningen wordt in de nabije omgeving gecompenseerd met een overeenkomstige oppervlakte recreatie- of speelnatuur. Dat is niet alleen goed voor de fysieke en mentale gezondheid van de omwonenden, het verlaagt ook de impact van hittegolven en wateroverlast.

5. Ook private inbreidingsprojecten moeten de 'verstening' compenseren met een overeenkomstige oppervlakte groen. Daarbij kunnen bijvoorbeeld bbq-mogelijkheden, graspleintjes, natuurlijke groenzones of speelpleintjes aangelegd worden. Op dit ogenblik

is het echter zo dat private inbreidingsprojecten openbaar groen 'privatiseren', zoals gebeurde in de omgeving van de Grote en de Kleine Bassin. Dankzij nabijgelegen openbaar groen genereren de bouwheren een meerwaarde voor hun bouwproject zonder zelf bijkomend recreatief- en speelgroen te realiseren voor de bewoners van hun projecten.

6. Samenvattend: alle bouwprojecten, zowel openbaar als privé, voorzien in groen dat zowel de biodiversiteit als de recreatiemogelijkheden vergroot. De gewenste oppervlakte kan bijvoorbeeld bekeken worden in functie van de oppervlakte of het aantal gebruikers/inwoners van een gebouw.

7. De stad Roeselare ontwikkelt een klimaatplan om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en om zich aan te passen aan het

opwarmende klimaat, en voert dit versneld uit. Daarbij zijn diepgaande, samenhangende en snelle acties nodig, waarbij je automatisch raakt aan thema's als bouwen, energie, groen, luchtkwaliteit, verkeer, voedselproductie, water,... In dit kader dringt zich ook een versnelde betonstop op. Op zondag 27 mei stelde de stad Roeselare tijdens het 'klimaatfestival' (6) haar klimaatplan voor, een plan dat samen met de klimaatswitchers #VANRSL werd geschreven. Is dit plan voor de toekomst diepgaand genoeg of bestaat het eerder uit leuke losse flodders?

De nabijheid van openbaar groen zorgt voor een meerwaarde voor bouwprojecten: ze 'privatiseren' het beperkte openbaar groen!

B. Ruimtelijke ordening

Verkavelingen à la 'jaren 60' vieren nog steeds hoogtij in Roeselare: ruimteverslindende projecten waarbij je ongeveer 25 vrijstaande woningen per hectare bouwt. Dit zorgt niet alleen voor een verrommeling en versnippering van landschap en natuur, het brengt ook een grote maatschappelijke kost met zich mee. Er zijn de praktische moeilijkheden met bijvoorbeeld de aansluiting op elektriciteit, gas, riolering, water en wegennet, maar ook de maatschappelijke gevolgen op bijvoorbeeld vlak van luchtvervuiling en verkeersveiligheid doordat dergelijke locaties nauwelijks bereikbaar zijn met het openbaar vervoer.

8. Het verderzetten van het huidige verkavelingsbeleid, met bijvoorbeeld ruim 500 nieuwe woningen in Rumbeke en zo'n 1.000 nieuwe woningen in het noorden van Roeselare, genereert grote problemen. Dit is nefast voor biodiversiteit, mobiliteit, sociale mix en klimaatuitdagingen als hitte en wateroverlast.

9. Er zijn steeds meer vragen bij de geplande 'duurzame wijk' in de omgeving van de Gitsestraat. Dit is naar de huidige inzichten maar een mager beestje geworden: wat beperkte cohousingprojecten, iets beter geïsoleerde woningen en 5% meer groen. Een werkgroep van de Roeselaarse milieuraad werkte een inspirerend groenplan uit, vertrekkend vanuit het bestaande landschap met zijn laagtes, moerasjes en poelen. Maar dat plan is door de bouwpromotor nogal losjes geïnterpreteerd, vooral in functie van waar de huizen moeten komen, niet vanuit het bestaande landschap. Uitstellen en herdenken is de boodschap. Google bijvoorbeeld 'Project Kantvelde' in Mechelen eens, of snuister in de voorstellen van Vlaams Bouwmeester Leo Van Broeck (5).

10. De stad Roeselare stippelt een bouw- en woonbeleid uit dat niet in functie staat van verkavelaars en bouwpromotoren, maar in functie van de inwoners. Daarbij is er aandacht voor bereikbaarheid (te voet, met de fiets en met het openbaar vervoer), bescherming tegen hittegolven en wateroverlast, groene energie en energiebesparing, recreatie- en speelnatuur, een goede sociale mix, verdichting, ... Ook het stilleggen en herzien van bouwprojecten hoort hierbij.

11. Groenplannen ontwikkelen en realiseren is niet het werk van verkavelaars en bouwpromotoren! De stad Roeselare moet zijn eigen stempel durven zetten.

12. Het mixen van industrie- en woongebied, zoals bijvoorbeeld tussen de Brugsesteenweg en de Gitsestraat, of bij de ontwikkeling van de Verbrandingsstraat, ondergraaft de aanwezige woonkwaliteit! Stoppen met deze praktijken is de boodschap. En waar het kwaad al geschied is: wie zorgt er voor de leefkwaliteit van de bewoners? Hoe beperk je de geluidshinder en de visuele vervuiling?

De plannen van een verkavelaar om middenin het toekomstige stadsbos een villawijk in te plannen. Dit gaat gelukkig niet door.

13. Wanneer stopt het uitdijen van de 'woonkorrels', de kleine woonkernen, in het buitengebied? Het verschil tussen 'platteland' en stad wordt steeds kleiner. Wij dringen er op aan dat de 'pyjamazones', de rood-witgearceerde gebieden uit het gewestplan, onverkaveld blijven. Binnen het Bergmolenbos, het geplande stadsbos bij natuurgebied 'De Kleiputten', heeft de stad na zwaar protest en ruim 170 bezwaarschriften gelukkig ingegrepen en het verkavelingsproject afgeserveerd. Er wordt nu gedacht aan de ontwikkeling van een natuurcentrum in deze zone. Doen! Dit is een centrumstad waardig.

14. De verdere ontwikkeling van de industriezones langs de rijksweg rond Roeselare, zoals nu in Beveren en Rumbeke, veroorzaakt steeds grotere conflicten met de bestaande en

geplande woonzones. Het uitbreiden van deze industriezones zorgt per definitie voor lawaaihinder en toenemend vrachtverkeer. Welke keuzes maakt de stad zodat de hinder tot een minimum beperkt blijft?

C. Mobiliteit

Gele fietssuggestiestroken maken van Roeselare nog geen fietsstad. Als je vanuit de randgemeenten naar het centrum van de stad fietst, moet je heel wat risicosituaties trotseren.

15. Wanneer kiest de stad de zwakke weggebruiker als uitgangspunt voor haar mobiliteitsbeleid? Elke zwakke weggebruiker, of het nu een wandelaar, fietser of rolstoelgebruiker is, ervaart dagelijks dat de

auto het stadscentrum domineert. Hoe kan het netwerk met veilige wandel- en fietsverbindingen verfijnd worden?

16. Durven de Roeselaarse beleidsmensen een deel van de stadscentrum terug te geven aan wandelaars, fietsers en spelende kinderen? Uiteraard moet er dan rekening gehouden worden met de hele context: handelszaken, locaties van de ondergrondse parkings, openbaar groen, openbaar vervoer,... Maar zo kan Roeselare in de voetsporen treden van andere centrumsteden met wat meer lef. De heraanleg van het De Coninckplein is alvast een mooie stap in de goede richting (7).

Een simulatie van hoe het vernieuwde De Coninckplein er zal uitzien. Een stap in de goede richting.

17. Er is nood aan meer veilige en vlotte fiets(snel)wegen tussen Roeselare en de buurgemeenten.

18. Tijdens de volgende legislatuurperiode zou een vaste en veilige verbinding tussen het Bergmolenbos en het Sterrebos gerealiseerd kunnen worden voor fietsers en wandelaars. Zo worden deze belangrijke groenzones ook recreatief met elkaar verbonden.

D. Recreatie

Wandelwegen en fietsknooppunten: wat doen ze ertoe in een door de bio-industrie verarmd en verschaald landschap, waar het zoeken is naar een snipper natuur? Waar 'kleine landschapselementen' als heggen, knotbomen en poelen weggegomd zijn? 'Groene en blauwe linten', groenzones en waterlopen die vanuit het buitengebied de stad in lopen, zijn niet alleen goed voor de natuur en voor het opvangen van de problemen die ontstaan door de klimaatverwarming. Ze zorgen ook voor recreatiemogelijkheden in de stad.

19. Roeselare werkt samen met Stad-Land-schap 't West-Vlaamse hart, Westtoer en andere partners projecten uit die het landschap effectief aangenamer, mooier en natuurrijker maken. Dit gebeurt bij voorkeur in samenwerking met de landbouwsector.

20. Er wordt de komende legislatuurperiode eindelijk werk gemaakt van een volwaardig natuureducatief centrum bij natuurgebied 'De Kleiputten' en het stadsbos, als poort naar het Bergmolenbos.

21. De stad zet stappen om 'De Kleiputten' door de Vlaamse overheid te laten erkennen als natuureservaat.

E. Stadsbos en stadsgroen

De Roeselaarse natuur- en milieuverenigingen realiseerden in 1990, ondertussen al 28 jaar geleden, geïntegreerde plannen voor het 'Bergmolenbos'. Hoe lang gaat de Vlaamse overheid haar vertragsmanoeuvres, zoals het verbod op het onteigenen van grond, nog volhouden? De inspanningen die tijdens de huidige legislatuurperiode werden gedaan, moeten in de toekomst

onverminderd doorgezet worden. De realisatie van een stadsbos mag echter niet als excuus gebruikt worden om extra groen uit het stadscentrum te weren. Op dit ogenblik is het stadsgroen trouwens nogal te vaak kijk- en opsmukgroen, met weinig beleevings- en natuurwaarde. Dat zie je bijvoorbeeld in de omgeving van de bibliotheek Arhus.

22. Tijdens de komende legislatuurperiode worden de stadsbossen Bergmolenbos en Krommebeekbos voor minstens 80% gerealiseerd en ingericht.

23. Samen met het Agentschap voor Natuur en Bos wordt de nodige promotie gevoerd voor deze stadsbossen, zodat ook het ruime publiek de weg ernaartoe vindt.

24. Het driehoekige perceel bij de parking van het Sterrebos wordt eindelijk bebost. Deze zone staat al op het APA uit 1994 ingekleurd als bos!

Deze poel in de Wolstraat ligt middenin een verkaveling en wordt nu bedreigd door de plannen om hier twee appartementsgebouwen neer te zetten.

25. Alle kleine groenzones, zoals de poel in de Wolstraat en de omgeving ervan, blijven integraal behouden als groene eilanden binnen de dichtbevolkte woonwijken. Er is daar nu al een schrijnend gebrek aan groen.

'Brood', de bakkerij/bistro in de Hubrechtstraat en de Duitse telefooncentrale ernaast zijn beschermd als monument. Erachter ligt een prachtige tuin met oude bomen verstoppt.

26. Alle openbare groenzones en alle waardevolle private groengebieden, zoals grote tuinen met hoge natuurwaarden, worden in een RUP opgenomen om deze te beschermen. Zo blijft er in de stad ruimte voor biodiversiteit en blijft de stad koeler tijdens hittegolven. Een voorbeeld van hoe het niet moet vind je in Rumbeke (8).

27. Alle nieuwe (inbreidings)projecten realiseren compensatiegroen. De stad werkt daarvoor een structuur uit volgens de principes van de 'lobbenstad' (9), waarbij vanuit het stadscentrum een aantal sterk verstedelijkte 'vingers', geënt op de wegeninfrastructuur, het omringende landschap in reiken. Daartussen vind je ruimte voor natuur en water. Dit zorgt voor

de nodige groene infrastructuur waar vele inwoners van Roeselare zo naar verlangen. Daarnaast is er daar ook plaats voor natuur, waterbuffering en zorgt dit voor verkoeling tijdens hittegolven.

F. Afval en zwerfvuil

Al meer dan 15 jaar worden er zwerfvuilacties georganiseerd in Roeselare en het resultaat daarvan in parken en langs wegen: nihil. Volgens OVAM, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, betaalden de gemeenten in 2015 155,4 miljoen euro voor het opruimen van zwerfvuil, dat is bijna 24 euro per inwoner per jaar (10). Een groot deel van dit zwerfvuil bestaat uit drankverpakkingen. Ondertussen steunt meer dan de helft van de Vlaamse steden en gemeenten de vraag van de

Statiegeldalliantie om dit jaar nog statiegeld in te voeren op alle drankblikjes en plastic drankflessen (11).

28. Roeselare sluit zich aan bij de Statiegeldalliantie.

29. Voor het resterende zwerfvuil moet een sterke sensibiliseringcampagne opgezet worden in samenwerking met Mirom e.a. partners.

30. Recidivisten moeten stevig aangepakt worden. Een betere controle dringt zich op.

Tekst & foto's: Peter Hantson

(1) Gewestplan Roeselare-Tielt van 19 januari 1980: zie www.geopunt.be/kaart?app=gewestplan_app

(2) Algemeen Plan van Aanleg Roeselare van 21 april 1994: zie www.roeselare.be/inwoners/wonen/bouwen-en-verbouwen/plannen-en-voorschriften/algemeen-plan-van-aanleg-apa

(3) Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Roeselare van 2 augustus 2012: zie www.roeselare.be/inwoners/wonen/bouwen-en-verbouwen/plannen-en-voorschriften/gemeentelijk-ruimtelijk-structuurplan

(4) Ruimtelijk uitvoeringsplan

(5) De ideeën van Vlaams Bouwmeester Leo Van Broeck zijn o.m. terug te vinden via www.vlaamsbouwmeester.be/sites/default/files/uploads/EXTENDED_NL_17052017.pdf

(6) Meer info over het klimaatfestival op www.klimaatswitch.be/klimaatfestival

(7) Plannen voor het 'De Coninckplein': zie www.roeselare.be/wonen-en-leven/verkeer-en-mobiliteit/projecten/heraanleg-de-coninckplein

(8) Zie www.rumbeke-park.be

(9) Zie www.bosplus.be/k/nl/news/view/33565/31588/de-lobbenstad-als-natuurgebaseerdeoplossing-case-study-sint-niklaas.html

(10) Zie www.bondbeterleefmilieu.be/dossiers/statiegeld/faq

(11) Zie www.statiegeldalliantie.org